

på skolans anordningar beroende omständigheter kan ej undgå att på lärjungarne utöfva ett kraftigt inflytande vare sig till gagn eller skada; och huru än de anförda tabellutdragen i sammanhang med andra uppgifter må kunna uppfattas, torde dock så mycket af dem otvetydigt framgå, att en noggrann utredning af förhållandet med undervisningen och dess resultat inom våra högre enskilda flickskolor verkligen är af behovet påkallad.

Med anledning af hvad sålunda blifvit anfördt får Riksdagen hos Eders Kongl. Maj:t anhålla, det Eders Kongl. Maj:t täcktes låta undersöka, huru undervisningen i de enskilda högre skolorna för qvinlig ungdom för närvarande bedrifves och hvilka resultat af densamma hittills vunnits, samt af de upplysningar, som genom undersökningen erhållits, gifva Riksdagen del.

Med undersåtlig vördnad:

Stockholm den 12 Maj 1885.

N:o 48.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 12 Maj 1885.
— — — — Andra Kammaren den 12 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, om utarbetande, till ledning vid landstingsmannavalen, af årliga folkmängdsuppgifter.

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 52).

Till Konungen.

Det vore enligt Riksdagens tanke af synnerlig vigt, om till grund ej mindre för utseende af valmän till landstingsmäns väljande än för valet af landstingsmän, vare sig det sker omedelbart eller medelbart, kunde läggas samma officiella uppgifter å folkmängden inom valdistrikten, och dessa af så färskt datum som möjligt.

Man kunde i sådant hänseende tänka på uppgifter från vederbörande pastorsembeten, angifvande folkmängdssiffran vid närmast föregående års slut, hvilka uppgifter nämnda embeten äro på grund af gällande bestämmelser i tillfälle att lemna; men mot denna anordning möta åtskilliga betänkligheter. Först och främst äro dessa uppgifter endast primäruppgifter, hvilka icke undergått den kontroll, som endast ett för ändamålet med vetenskapliga krafter utrustadt verk, såsom Kongl. Statistiska Centralbyrån, kan utöfva och äfven, enligt hvad hittills visat sig nödigt, måste i vidsträckt mån utöfva för uppgifternas bringande till den noggrannhet, som kan åstadkommas. Vidare skulle dessa uppgifter icke alltid kunna gälla samma tidpunkt, enär, der val af valmän för utseende (t. ex. under år 1885) af landstingsmän skola ega rum å decemberstämmorna (1884), uppgifterna till dessa stämmor måste afse förhållandet vid föregående (1883) års slut, men deremot, beträffande alla öfriga derpå under nästa (1885) års förra hälft inträffande val, senast tillgängliga uppgifter skulle vara de, som afsåge förhållandet vid närmast föregående (1884) års utgång. Slutligen skulle, för dylika uppgifters användande vid omedelbart val af landstingsmän, erfordras en sammanräkning af uppgifter från särskilda församlingar, hvilken då väl skulle ske genom vederbörande domhafvandes eller, der stad, som deltoge i landsting, innehölle flere församlingar, ordförandes för stadsfullmäktige försorg; men det synes icke lämpligt att sålunda göra dessa till ett slags officiella folkräknare.

Enligt Riksdagens mening böra nu ifrågavarande uppgifter utgå från den officiella centralmyndigheten i detta hänseende, eller från Kongl. Statistiska Centralbyrån. Från densamma utgår redan nu under Litt. A i Bidrag till Sveriges officiella statistik en årlig befolkningsstatistik. Enligt den plan, som för denna publikation följes, upptages i densamma, frånsedt de mera detaljerade uppgifter om folkmängdsförhållandena, som meddelas hvar tionde år såsom följd af de då återkommande allmänna folkräkningarna i riket, samt uppgifter å folkmängden i rikets särskilda städer, endast ett länsvis upprättadt sammandrag öfver folkmängden; och, till följd af den mängd material, som i öfrigt i denna befolkningsstatistik bearbetas, den revision af primäruppgifterna, som måste föregå deras användande, samt afvaktandet af de många upplysningar och berigtiganden, till hvilkas infordrande revisionen gifver anledning, kan den årliga befolkningsstatistiken i allmänhet icke publiceras förr än under första hälften af andra året efter det, uppgifterna omfatta, sålunda t. ex. angifver den befolkningsstatistik, som utgifves i början af år 1885, folkmängdsförhållandena den 31 December 1883.

Enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga instruktion för Statistiska Centralbyrån af den 7 November 1879, § 1, har emellertid byrån till åliggande, bland annat, »att hvar tredje år, då allmänna val till Riksdagens Andra Kammare skola verkställas, före Juni månads utgång till ledning vid dessa val offentliggöra uppgift å folkmängden vid det näst förflutna årets slut inom hvarje kommun, härad, tingslag, domsaga, stad och län». De år, dessa uppgifter utkomma, torde de ock nu allmänt användas vid närmast följande utseende af valmän för landstingsmän samt vid sjelfva landstingsmannavalen.

Riksdagen, hos hvilken framställning i ämnet skett, har tänkt sig, att det, enligt hvad Riksdagen på grund af nu förefintliga förhållanden måste erkänna, berättigade syftet af mera bestämdhet i fråga om de folkmängdsuppgifter, hvilka böra ligga till grund vid åtgärderna för utseende af landstingsmän, lättast och lämpligast skulle kunna vinnas derigenom, att uppgifter, lika beskaffade med dem, som nu af Kongl. Statistiska Centralbyrån hvar tredje år lemnas till ledning vid riksdagsmannavalen till Andra Kammaren, hädanafter blefve af byrån årligen meddelade, så tidigt, att de kunde vara för allmänheten tillgängliga och till kommunerna samt andra vederbörande utdelade i god tid före decemberstämmorna å landet, t. ex. före utgången af Oktober månad. Då, enligt hvad Riksdagen inhemtat, dylika uppgifter lära kunna af Statistiska Centralbyrån årligen lemnas, derest byrån, hufvudsakligen i och för bestridande af tryckningskostnaden, erhöle ett mindre anslag af ungefärligen 1,000 kronor, och då Riksdagen finner den fördel, som med dylika uppgifter skulle vinnas, fullt uppväga den ringa kostnaden, får Riksdagen hos Eders Kongl. Maj:t anhålla, det Eders Kongl. Maj:t ville taga i nådigt öfvervägande, huru vida icke, till ledning vid utseende af landstingsmän, sådana uppgifter å folkmängden, hvilka för närvarande af Kongl. Statistiska Centralbyrån hvar tredje år offentliggöras till ledning vid riksdagsmannavalen till Andra Kammaren, hädanafter kunde årligen offentliggöras.

Med undersåtlig vörndad:

Stockholm den 12 Maj 1885.
